

Regeringskansliet
n.remissvar@regeringskansliet.se
anders.wannberg@regeringskansliet.se

Kontakt Anna Carnelius
Vattenmyndigheten Södra Östersjön

Remissvar över betänkandet SOU 2021:81

En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet

Regeringskansliets dnr: N2021/02620

Länsstyrelsen i Kalmar län i sin egenskap av Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt, har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Betänkandet av 2020 års dricksvattenutredning En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet (SOU 2021:81).

Sammanfattning

Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt (benämnd Vattenmyndigheten i yttrandet) instämmer i förslaget att införlivandet av 2020 års dricksvattendirektiv i svensk lag ska utgå från befintlig myndighetsstruktur.

Vattenmyndigheten ser stora tidsmässiga utmaningar i arbetet och trycker på att tillräckliga resurser för genomförandet behöver tillsättas snabbt.

Vattenmyndigheten beklagar att utredningen lämnar två viktiga knäckfrågor utanför utredningen. Det gäller bristen på miljöövervakning samt hur vattenbrist och översvämningar påverkar dricksvattenförsörjningen. Ytterligare utredningar inom dessa områden är viktiga för att implementeringen av dricksvattendirektivet ska kunna fungera fullt ut.

Vattenmyndigheten instämmer i förslaget att vattenmyndigheterna ska ansvara för riskbedömningar avseende tillrinningsområden för uttagspunkter för dricksvatten och tillstyrker utredningens förslag om att vattenmyndigheterna och beredningssekretariaten behöver få utökat anslag. Däremot finns det flera oklarheter kring omfattningen av uppdraget och sannolikt är den föreslagna resurstilldelningen otillräcklig för att implementeringen i Sverige ska kunna tidplanen som följer av direktivet. Vi behöver få möjlighet att ytterligare utreda vilket extra anslag som behövs när ansvarsfördelning och avgränsning för uppdragen till olika myndigheter är klarlagd.

Vattenmyndigheten bedömer också att följande förutsättningar måste vara uppfyllda för att implementeringen av direktivet och den del av arbetet som faller på oss ska kunna fungera:

- En snäv tidsram betyder att föreskrifter och vägledningar måste produceras snabbt. SGU och Havs- och vattenmyndigheten behöver få resurser att göra det.
- Avgränsning av tillrinningsområden görs bäst av SMHI och SGU. Vattenmyndigheten kan ge dem uppdrag, men de behöver resurser för att utföra arbetet.
- Den olösta frågan om ansvar och finansiering när det gäller övervakning inom tillrinningsområden måste lösas. Vår bedömning är att det kommer ta tid tills alla brister i övervakningen är åtgärdade, och stora insatser behövs om dessa ska kunna åtgärdas till 2027.
- Det behöver snabbt bli tydligt hur rapporteringen till EU-kommissionen ska ske.

Vattenmyndigheten efterfrågar ett förtydligande av vilka dricksvattentäkter som ska omfattas av genomförandet av 2020 års dricksvattendirektiv i Sverige.

Vattenmyndigheten vill trycka på att det behövs system för datahantering. Det är inte klart om nuvarande system kan användas och utvecklas eller om nya system behöver byggas ut. Detta kommer att kräva särskilda resurser.

Vattenmyndigheten anser att en nationell vägledning bör tas fram på central nivå när det kommer till säkerhetsskyddsklassificering av de olika informationstyperna som kommer behöva hanteras av flera myndigheter och en stor mängd vattenproducenter. Det är viktigt att förekomma gränsdragningsproblemen så långt som möjligt.

Det är något oklart om utredningen anser att vattenmyndigheterna ska få möjlighet att rikta åtgärdskrav direkt mot verksamhetsutövare. Vi anser att nuvarande ordning, där åtgärdskrav endast riktas mot myndigheter och kommuner, ska behållas då det annars skulle innebära att verksamhetsutövarna skulle få en ny myndighet som styrde direkt över dem.

Vattenmyndigheten vill att det förtydligas att framtagandet av riskhanteringsåtgärderna och åtgärdsprogrammet enligt ramdirektivet för vatten kan ske genom nära kopplade beslutsprocesser och att de redan beslutade riskhanteringsåtgärderna i efterhand kan lyftas in i det åtgärdsprogram som ska tas fram enligt ramdirektivet för vatten.

Synpunkter på betänkandet

Vattenmyndigheten anser att utredningen har kommit med väl genomtänkta ställningstaganden och vi ställer oss bakom att nuvarande myndighetsstruktur och ansvarsfördelning bör bevaras så långt som möjligt.

Kapitel 2 Utredningsuppdrag och tillvägagångssätt

Vattenmyndigheten noterar att utredningen lämnat två stora knäckfrågor utanför utredningen. Det gäller vattenbrist och översvämningar samt bristen på miljöövervakning.

Vattenmyndigheterna saknar idag möjligheter att säkerställa att den övervakning som krävs, enligt ramdirektivet för vatten, verkligen genomförs. Detta kommer även att gälla för den övervakning som ska bedrivas i tillrinningsområden för uttagspunkter. Vi vill betona att det finns många brister i nuvarande övervakning och att det kommer att behövas ytterligare övervakning för att uppfylla kraven i det nya dricksvattendirektivet. Precis som när det gäller

övervakningen inom vattenförvaltningen behövs dock förtydligande av ansvar och resurser för att säkerställa att övervakning i tillrinningsområden för vattenuttag blir genomförd enligt vattenmyndigheternas övervakningsprogram. I och med att inte de frågorna löses i denna utredning måste det ske på annat sätt.

Vattenmyndigheten konstaterar att det finns stora behov av att på regional nivå lyfta problematiken med dricksvattnets kvantitet. Utan tillräckliga vattenvolymer finns ingen säker tillgång till dricksvatten. Det är därför olyckligt att ytterligare ett nationellt dricksvattenuppdrag tydligt prioriterar ned en beskrivning av Sveriges kvantitativa förutsättningar för dricksvattenproduktion. Vattenmyndigheten menar att denna fråga borde haft stor relevans för utredningen. I utredningen nämns till exempel inte 11 kap miljöbalken som myndigheternas ansvarsområden inom dricksvattenproduktion för Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen.

Kapitel 10 Riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet

Vattenmyndigheten tillstyrker utredningens förslag att riskbedömningen avseende tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten ska utföras av vattenmyndigheten. Vi gör riskbedömningar för vattenförekomster och gör därmed en del av jobbet med att bedöma risker för dricksvatten redan idag. Därför ser vi möjliga synergivinster.

Utredningens förslag att riskbedömningen ska göras för tillrinningsområdet kan innebära en annan geografisk skala än den vattenmyndigheten använder idag och därför behöver SGU och SMHI ges i uppdrag att avgränsa tillrinningsområden för uttagspunkter. Det är idag SGU och SMHI som, på uppdrag från vattenmyndigheterna, tar fram de geografiska avgränsningarna av vattenförekomster och avrinningsområden till dessa. Det är lämpligt att arbeta på samma sätt vid avgränsning av tillrinningsområden. Det är av stor vikt att dessa avgränsningar tas fram skyndsamt för att riskbedömningar och riskhanteringsplaner ska hinna beslutas senast år 2027. SGU och SMHI kommer att behöva extra resurser för att genomföra detta arbete.

Vattenmyndigheten förutsätter att den riskbedömning som ska göras i tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten ska ha en detaljeringsgrad motsvarande den som idag utförs inom arbetet med genomförandet av ramdirektivet för vatten. Vi ser inte att denna kan jämföras med exempelvis lokalkartering i fält av mindre områden såsom genomförs i andra utredningar eller undersökningar. Vi anser dock att det material som tas fram ändå ska kunna användas exempelvis som ett första underlag vid arbete med vattenskyddsområden. Utredningar och riskbedömningar som va-huvudmän tagit fram borde också omvänt kunna användas vid riskbedömningen i tillrinningsområde.

Vattenmyndigheten tillstyrker att Havs- och vattenmyndigheten och SGU blir föreskrivande myndigheter avseende riskbedömning och riskhantering i tillrinningsområden avseende uttagspunkter. Vi noterar samtidigt att det är en mycket snäv tidsram från det att direktivet beräknas införlivas i svensk lag tills riskbedömningar och riskhanteringsplaner ska vara på plats. Det är av yttersta vikt att Havs- och vattenmyndigheten och SGU får resursmässiga möjligheter att snabbt leverera nödvändiga föreskrifter och vägledningar. För att vi ska hinna genomföra riskbedömningar och ta fram riskhanteringsplaner behöver föreskrifter finnas på plats senast år 2024.

Vattenmyndigheten vill även framhålla att en riskbedömning som genomförs senast år 2027 till stor del kommer baseras på den övervakning som utförs idag. Vår bedömning är att det

kommer ta tid tills alla brister i övervakningen är åtgärdade, och rimligtvis är detta arbete inte klart till år 2027. Detta sätter vissa ramar för hur detaljerad riskbedömningen för tillrinningsområden för uttagspunkter kommer vara till år 2027.

Vattenmyndigheten tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör ge ett uppdrag till Livsmedelsverket och SGU att närmare utreda formerna för ett nytt system för insamling av data från råvattenkontroll.

Vattenmyndigheten tillstyrker att det ska bli obligatoriskt att genomföra provtagning av råvatten och att lämna in råvattendata till datavärd. Dessa data kan vara ett användbart underlag för riskbedömningar och riskhanteringsplaner. En riskbedömning kan dock inte vila på råvattenkontroll enbart. Utredningen är tydlig med att råvattenkontrollen inte är avsedd att ersätta miljöövervakning i stort, utan att det är vattenmyndigheterna som skall se till att tillräcklig övervakning bedrivs i tillrinningsområden till vattenuttag. I utredningen saknas förslag på hur övervakningen ska finansieras och styras så att ändamålsenliga riskbedömningar kan genomföras när dricksvattendirektivet införlivas i svensk lag. Det beklagar vi och ser att det även i fortsättningen kommer att bli diskussioner kring hur och av vem övervakningen ska utföras.

Vattenmyndigheten efterfrågar ett förtydligande av vilka dricksvattentäkter som ska omfattas av genomförandet av 2020 års dricksvattendirektiv i Sverige. I artikel 3.6 framgår det att vattenleverantörer som tillhandahåller mindre än 10 m³ per dag i genomsnitt eller försörjer färre än 50 personer som en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet endast ska omfattas av artiklarna 1–6 och artiklarna 13, 14 och 15 i direktivet samt relevanta bilagor. Vi efterlyser ett förtydligande om det innebär att vattenmyndigheten ändå ska se till att övervakning enligt artikel 13.2.d genomförs för dessa mindre vattentäkter. Vi konstaterar däremot att undantaget i artikel 3.6 endast rör kommersiell eller offentlig verksamhet. Dricksvatten från en enskild vattentäkt som tillhandahåller mindre än 10 m³ per dag i genomsnitt eller försörjer färre än 50 personer, om vattnet inte tillhandahålls som en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet, får däremot undantas enligt artikel 3.3 d. Det kräver däremot, enligt artikel 3.4, att den berörda befolkningen informeras om att undantagen utnyttjas och om alla åtgärder som kan vidtas för att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten. Dessutom ska den berörda befolkningen, i fall då det är uppenbart att kvaliteten på sådant vatten utgör en potentiell fara för människors hälsa, omedelbart ges lämpliga råd. Vi förespråkar att undantaget i artikel 3.3 d ska tillämpas i Sverige men det kräver en tydlig reglering och ansvarsfördelning för de uppgifter som i så fall behöver utföras enligt artikel 3.4.

Vattenmyndigheten efterfrågar ett förtydligande från utredningen att det är upp till Havs- och vattenmyndigheten och SGU att i sina roller som föreskrivande och vägledande myndigheter vägleda, inte bara att risken ska bedömas, men också hur. Exempelvis står det att vattenmyndigheterna ska ta hänsyn till klimatförändringar i riskbedömningen. Vattenbrist och översvämningar riskerar att påverka tillgången och kvaliteten på dricksvatten. I beskrivningen av riskbedömningar i tillrinningsområden till uttagspunkter nämns kort att den riskbaserade metoden bör ta större hänsyn till hur klimatförändringarna påverkar vattenresurserna men inte närmare hur det ska göras. Detta borde beskrivas i föreskrifterna. Ytterligare ett exempel är hur riskbedömningen av tillrinningsområden för uttagspunkter ska förhålla sig till andra ämnen än de som listas i dricksvattendirektivets bilagor.

Vattenmyndigheten vill förtydliga att det myndighetsgemensamma arbetet med att åtgärda brister i övervakningen inom "Full koll på våra vatten" kommer att peka ut behov och brister, men det kommer inte vara möjligt att åtgärda bristerna inom ramen för arbetet. Ett moment inom "Full koll på våra vatten" innebär att utveckla en strategi för organisation av övervakningen samt finansieringsform. Strategin kommer att behöva diskuteras och beslutas i ett större sammanhang med departement/regering. För att uppfylla övervakningsbehoven kommer det att krävas ökade resurser till övervakning och eventuellt ändringar i författningar.

Kapitel 15 Övervakning av dricksvatten och bristande iakttagande av parametervärden

Vattenmyndigheten tillstyrker att vattenmyndigheterna får ansvar för att ta fram och besluta om övervakningen i tillrinningsområden för vattenuttag då det ansvaret redan finns enligt Ramdirektivet för vatten. Precis som när det gäller vattenförvaltningen behövs dock förtydligande av ansvar och resurser för att säkerställa att övervakning i tillrinningsområden för vattenuttag blir genomförd enligt vattenmyndigheternas övervakningsprogram.

Vattenmyndigheten tillstyrker att övervakning och riskhanteringsåtgärder inom tillrinningsområden till uttagspunkter utifrån bevakningslistan ska hanteras av vattenmyndigheterna, men förtydligande av ansvar och resurser för övervakning behövs även i detta fall. För att arbetet ska fungera fullt ut krävs säkra riskbedömningar som i sin tur är beroende av bra övervakning. Det kan övervägas om en och samma nationella myndighet borde vara ansvariga för all vägledning kring bevakningslistan för att få en bättre samordning av all övervakning kopplad till detta.

Vattenmyndigheten tillstyrker att Havs- och vattenmyndigheten och SGU får i uppdrag att bedöma vilka krav i artikel 13 som är relevanta för den övervakning som ska ske inom ramen för riskbedömningen avseende tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten. Det är viktigt att Havs- och vattenmyndigheten och SGU snabbt producerar nödvändiga föreskrifter och vägledningar kring detta.

Vattenmyndigheten noterar att kontrollmyndigheten (framför allt kommuner) föreslås få i uppdrag att tillåta minskning eller kräva utvidgning av verksamhetsutövarens (dricksvattenproducentens) övervakning. Detta förutsätter en tät dialog med den myndighet som genomför riskbedömningar i tillrinningsområdet (vattenmyndigheten enligt förslaget). Vägledning från nationella myndigheter behövs för att det ska ske.

Vattenmyndigheten tillstyrker att verksamhetsutövaren (dricksvattenproducenten) ska vara skyldig att vidta åtgärder, om det vid provtagningen av dricksvattnet skulle visa sig att uppställda parametervärden inte iakttas vid den punkt där de normalt ska iakttas.

Vattenmyndigheten förutser gränsdragningsproblem när det gäller fördelning av ansvar för övervakningen enligt artikel 13. Även om det kan tyckas tydligt är det inte det när det gäller övervakningsansvaret som vilar på vattenmyndigheterna respektive dricksvattenproducenterna. En fråga kan exempelvis vara i vilka fall råvattenkontrollen kan vara tillräcklig för att även användas som underlag för riskbedömningar i tillrinningsområden. Dessa problem bör diskuteras och beslutas på departements- eller nationell myndighetsnivå. Den Nationella samordningsgruppen kan vara en diskussionspartner, men bör inte ha avgörande beslutanderätt.

Kapitel 16 En förbättrad tillgång till dricksvatten

Vattenmyndigheten ifrågasätter utredningens bedömning att vattenbrist inte utgör ett problem i Sverige. Sydöstra Sverige har tvärt om upplevt flera torrperioder då även de allmänna dricksvattenresurserna har riskerat att vara otillräckliga. Vi menar att man redan nu behöver ta krafttag kring de kvantitativa vattenfrågorna. Detta behöver utredas.

Kapitel 18 System för rapportering

Sannolikt behövs ett nytt eget system för rapportering för 2020 års dricksvattendirektivs krav. Detta ingår inte i nuvarande system och detta behöver man ta höjd för och resurssätta.

I vattenförvaltningens arbete styr rapporteringskraven till viss del struktur och planering för hela arbetsgenomförandet. Innan ramarna för rapporteringen av dricksvattendirektivet är bättre kända, finns betydande hinder för att kunna skapa en effektiv arbetsprocess där Sverige i slutänden kan lämna ifrån sig relevant information till EU-kommissionen i rätt tid. Ett exempel är den databas (VISS) som används för uttag av data inom vattenförvaltningen som rapporteras till EU. Den behöver med stor sannolikhet delvis byggas om för att möta kraven i dricksvattenrapporteringen.

Kapitel 19 Informationssäkerhet och sekretess

Vattenmyndigheten instämmer i att de befintliga bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen är tillräckliga för att skydda känsliga uppgifter i de riskbedömningar som enligt 2020 års dricksvattendirektiv ska utföras gällande tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten.

Vattenmyndigheten tillstyrker även utredningens förslag till en ny paragraf, 7 a kap 3 § vattenförvaltningsförordningen, som ger en skyldighet för varje vattenmyndighet att informera berörda verksamhetsutövare om den riskbedömning som vattenmyndigheten ska utföra rörande tillrinningsområden för uttagspunkter för dricksvatten. Det kan konstateras att det med stöd av befintliga sekretessbrytande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen tillsammans med nyss nämnda paragraf kommer vara möjligt att delge nödvändig information till de verksamhetsutövare som omfattas av offentlighets- och sekretesslagen.

Vattenmyndigheten befarar däremot att sekretessbedömningarna kommer orsaka svårare ställningstaganden när det kommer till informationsskyldigheten till enskilda vattenproducenter som inte kan jämföras med myndigheter enligt offentlighets- och sekretesslagen. Utredningen konstaterar på sidan 422 att det är viktigt att vattenmyndigheterna är varsamma med vilka uppgifter som tas med i en riskbedömning som en sådan aktör ska ta del av, men att riskbedömningen ändå måste innehålla relevant information för just den verksamhetsutövaren. Vi ställer sig här frågande till om det inte kan behövas en sekretessbrytande bestämmelse för att även de vattenproducenterna, som inte kan jämföras med myndigheter enligt offentlighets- och sekretesslagen, ska bli garanterade samma information som exempelvis kommunala vattenproducenter? Vi konstaterar att risken finns att vattenmyndigheterna kommer ha en skyldighet enligt vattenförvaltningsförordningen som hindras av offentlighets- och sekretesslagen, förutsatt att det inte går att tillämpa bestämmelsen om nödvändigt utlämnande i 10 kap 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

Vattenmyndigheten instämmer i utredningens skrivning på sidan 419 att det är svårt för utredningen att lämna någon generell vägledning för hur utlämnande myndighet ska hantera sekretessprövningen när någon begär ut uppgifter om exempelvis riskbedömningarna. En

sekretessprövning måste ske i varje enskilt fall. Vi anser däremot att en nationell vägledning bör tas fram på central nivå när det kommer till säkerhetsskyddsklassificering av de olika informationstyperna som kommer behöva hanteras av flera myndigheter och en stor mängd vattenproducenter. En vägledning som ger samsyn kring säkerhetsskyddsklassificeringen hade underlättat säkerhetsskyddsarbetet och framförallt ökat informations säkerheten. Vattenmyndigheten understöder inte förslaget som utredningen beskriver på sidan 420, att för de fall myndigheter upplever skillnader i hur känsliga uppgifter hanteras och önskar en samsyn om detta får en sådan diskussion föras mellan berörda myndigheter och kommuner, exempelvis inom ramen för den Nationella samordningsgruppen för dricksvatten. Vi menar att skadan redan kan vara skedd om en vägledning börjar tas fram först efter att en upplevd skillnad konstaterats. Det bör vara upp till centrala expertmyndigheter att i förväg ta fram en nationell vägledning och inte upp till tillämpande myndigheter att konstruera en under arbetets gång.

Vattenmyndigheten understöder utredningens bedömning att de möjligheter som finns att avvika från EU-rapporteringskraven med hänvisning till artikel 13.1 i Inspiredirektivet bör nyttjas fullt ut och att känsliga uppgifter som är sekretessbelagda enligt svensk rätt inte bör lämnas vidare för EU-rapportering. Vi understöder även de nya föreslagna styckena i 9 kap 1 § vattenförvaltningsförordningen.

Något som vattenmyndigheten saknar i utredningens är ett resonemang kring IT-säkerhet. Då 2020 års dricksvattendirektiv förutsätter att känslig information ska hanteras på aggregerad nivå kräver det att informationen hanteras i ett eller flera tillräckligt säkra IT-system. Vem ska ansvara för och finansiera att sådana IT-system tas fram i de fall det visar sig att dagens IT-system inte är tillräckligt säkra för de informationsmängder som direktivet förutsätter att ska hanteras?

Kapitel 21 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Vattenmyndigheten tillstyrker utredningens förslag att de nya bestämmelserna ska träda ikraft 1 januari 2023. Vi förutser dock stora tidsmässiga utmaningar vid implementeringen då flera myndigheter får omfattande nya arbetsuppgifter som snabbt måste komma igång för att tidsplanen i direktivet ska kunna hållas. Det kräver att berörda myndigheter får omedelbar resurstilldelning.

Kapitel 22 Konsekvensutredning

Genomförandet av direktivet innebär stora och tidskrävande nya arbetsuppgifter för flera olika aktörer. För att resultatet ska bli bra är det viktigt att de aktörer som ska genomföra arbetet får tillräckliga resurser för utförandet. Resurser måste tillsättas skyndsamt för att det ska finnas möjlighet att hålla den tidplan som finns i dricksvattendirektivet.

Det finns flera oklarheter kring omfattningen av uppdraget som vattenmyndigheterna och beredningssekretariatet kommer att få. Sannolikt är den föreslagna resurstilldelningen otillräcklig. Vattenmyndigheten måste få möjlighet att ytterligare utreda hur stort utökad anslag som behövs för att genomföra den nya arbetsuppgiften med riskbedömning och riskhantering avseende tillrinningsområden till uttagpunkter för dricksvatten. Nya system för riskbedömningar och rapporteringar kommer att behöva byggas upp och det kommer att kräva mycket resurser. För att bedöma behoven behöver vattenmyndigheten få tydliga riktlinjer kring avgränsningen av uppdraget. Det gäller bland annat; om vattenmyndigheten ska ställa krav på riskhanteringsåtgärder som riktar sig till verksamhetsutövare, vem som ska ansvara för att avgränsa tillrinningsområden och om små vattentäkter ska omfattas av

riskbedömningarna eller inte. Vi vill även understryka att det utökade anslaget endast kommer kunna minskas efter år 2027 under förutsättning att arbetet med den riskbaserade metoden i alla väsentliga delar är fullt finansierad, ansvarsfördelad, framförallt avseende övervakning, och fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det, å sin sida, förutsätter att föreskrifter och tydliga vägledningar är på plats i god tid, senast år 2024 för att allt arbete inför beslut ska hinna göras till år 2027, samt att beredningssekretariaten är fullt bemannade och att den övervakning som är nödvändig för arbetet är finansierad och genomförs med fungerande datavårdskap.

Det finns, vilket även utredningen konstaterar, en otydlighet i hur EU-rapporteringen ska genomföras, framförallt avseende omfattning och tid. Därför finns det även risk för resursbrist hos vattenmyndigheten i samband med EU-rapporteringen beroende på när EU-rapporteringen ska genomföras och på vilket sätt eftersom arbetet riskerar att behöva ske samtidigt som förberedelsen och genomförandet görs av den EU-rapportering som ska ske enligt ramdirektivet för vatten.

Vattenmyndigheten vill påpeka att ett system för hantering av data och rapportering behöver byggas upp alternativt att nuvarande system, VISS, modifieras. Även det kommer att kräva stora resurser som inte finns hos vattenmyndigheterna idag.

Vattenmyndigheten tillstyrker utredningens förslag om att SGU ska få ett utökat anslag men ställer sig frågande till varför inte Havs- och vattenmyndigheten föreslås få ett utökat anslag. Ett effektivt genomförande av 2020 års dricksvattendirektiv förutsätter att nödvändiga föreskrifter och tydliga vägledningar tas fram tidigt i processen. Vi befarar att en resursbrist hos Havs- och vattenmyndigheten kan resultera i att föreskrifter och vägledningar dröjer vilket i sin tur kommer ha en negativ effekt på hela genomförandearbetet.

Det är idag SGU och SMHI som tar fram de geografiska avgränsningarna av vattenförekomster och avrinningsområden till dessa. De är bäst skickade att avgränsa även tillrinningsområden för uttagspunkter och det är viktigt att det finns medel för dem att utföra arbetet.

Vattenmyndigheten instämmer i utredningens bedömning att den nytta som ett riskbaserat synsätt ger upphov till, tillsammans med vattenförvaltningen i övrigt, i förlängningen får anses vara samhällsekonomiskt motiverat. Detsamma gäller för ökade kostnader för övervakning av dricksvattnet.

Vattenmyndigheten understryker utredningens kommentar att en del av övervakningen inom vattenförvaltningen kommer att behöva finansiering. Detta måste lösas för att övervakningen ska kunna fungera och ändamålsenliga riskbedömningar avseende tillrinningsområden för uttagspunkter ska kunna genomföras.

Vattenmyndigheten anser att idéerna om en vattenmiljöavgift är mycket intressanta och att en livsmedelskontrollavgift skulle kunna bli en del av systemet. Det bör utredas ytterligare.

Kapitel 1 och 23 Författningsförslag och Författningskommentarer

Vattenmyndigheten tillstyrker att en definition av dricksvatten lyfts in i 5 kap miljöbalken men ställer sig däremot frågande till att begreppet dricksvatten föreslås få olika definitioner i miljöbalken, livsmedelslagen och plan- och bygglagen.

Vattenmyndigheten anser att det behöver vara möjligt för vattenmyndigheterna att begära in uppgifter även från andra än kommuner enligt 7a kap 2 § vattenförvaltningsförordningen. Om vi inte får del av uppgifter från exempelvis gemensamhetsanläggningar eller va-bolag kan det innebära svårigheter att utföra riskbedömningarna i tillrinningsområden.

Vattenmyndigheten anser inte att genomförandet av 2020 års dricksvattendirektiv ska innebära en ny ordning där vattenmyndigheterna ges möjlighet att rikta åtgärder direkt till verksamhetsutövare. I författningskommentaren till 7 a kap 5 § vattenförvaltningsförordningen på sidan 512 i utredningen står det att "[e]n riskhanteringsåtgärd enligt artikel 8.5 i 2020 års dricksvattendirektiv kan också vara att besluta om ytterligare övervakning i tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten". Vi konstaterar att den ytterligare övervakningen som tas upp i artikel 8.5 riktar sig till vattenleverantörer och handlar om att minska eller öka övervakningen på grundval av övervakningsresultaten från tillrinningsområdet. Utredningen föreslår i kapitel 15 att kontrollmyndigheterna (oftast kommunerna) ska besluta om detta. Åtgärderna i de åtgärdsprogram som vattenmyndigheten tar fram får endast rikta sig till myndigheter och kommuner och åtgärderna får inte vara riktade till myndigheter och kommuner i deras egenskap av verksamhetsutövare, något som har förtydligats i regeringsbeslutet den 6 oktober 2016, M2015/01776/Nm. Utredningen är även tydlig med att de riskhanteringsåtgärder som vattenmyndigheten beslutar om ska rikta sig mot myndigheter och kommuner, se sidan 511 i utredningen. Utredningens resonemang i författningskommentarerna till 7 a kap 4 och 5 §§ vattenförvaltningsförordningen verkar gå emot varandra i den här frågan. Vi anser att det hade varit lämpligare att i författningskommentaren till 7 a kap 5 § vattenförvaltningsförordningen hänvisa till artikel 8.4 c i 2020 års dricksvattendirektiv.

Vattenmyndigheten tillstyrker utredningens förslag om ett tillägg i 5 kap 9 § miljöbalken. Vi anser dock att tillägget bör ändras så att det föreslagna nya tredje stycket, "[e]tt åtgärdsprogram för vatten får även omfatta och innehålla andra åtgärder än sådana som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm, om det behövs för att skydda kvaliteten på dricksvatten", bör lyftas in i slutet av paragrafens första stycke och "att skydda kvaliteten på dricksvatten" bör lyftas in i andra stycket punkt 2 och 3. Att lyfta in enbart ett nytt tredje stycke i 5 kap 9 § miljöbalken öppnar för en tolkning där åtgärder som behövs för att skydda kvaliteten på dricksvatten kan rikta sig till andra än myndigheter och kommuner då det kan tolkas att andra stycket punkt 2 och 3 endast rör åtgärder kopplade till miljökvalitetsnormer. En sådan tolkning hade riskerat att särställa riskhanteringsåtgärderna i förhållande till den åtgärdssystematik som följer enligt det svenska genomförandet av ramdirektivet för vatten.

Vattenmyndigheten tillstyrker att Havs- och vattenmyndigheten och SGU får föreskriftsrätt inom respektive område. Här vill vattenmyndigheten framhålla vikten av att sådana föreskrifter tas fram i god tid, senast år 2024 för att allt arbete inför beslut ska hinna göras till år 2027. Vi konstaterar även att 2020 års dricksvattendirektiv överlämnar till medlemsstaterna att göra egna ställningstaganden i flera fall, exempelvis att definiera tillrinningsområde. Vi vill poängtera vikten av att dessa ställningstaganden görs i de nationella föreskrifterna och vägledningarna på central nivå. Vi förespråkar därför att tydliga regeringsuppdrag tas fram till de centrala myndigheterna och att det tydliggörs var ansvarsgränserna ska gå mellan myndigheterna.

Vattenmyndigheten konstaterar att det införs krav i vattenförvaltningsförordningen att riskhanteringsåtgärderna ska ingå i det åtgärdsprogram som ska tas fram enligt artikel 11 i ramdirektivet för vatten. Sista beslutsdatum för riskhanteringsåtgärderna enligt

dricksvattendirektivet är 12 juli 2027 och sista beslutsdatum för åtgärdsprogrammet enligt ramdirektivet för vatten är 22 december 2027. Vi vill att det förtydligas att framtagandet av riskhanteringsåtgärderna och åtgärdsprogrammet enligt ramdirektivet för vatten kan ske genom nära kopplade beslutsprocesser och att de redan beslutade riskhanteringsåtgärderna i efterhand kan lyftas in det åtgärdsprogram som ska tas fram enligt ramdirektivet för vatten. Att båda beslutsprocesserna ska genomföras samtidigt ser inte vi att är möjligt rent tidsmässigt då det skulle förkorta vattenförvaltningscykeln enligt ramdirektivet för vatten med ca ett halvår.

Vattenmyndigheten önskar ett tydligare resonemang rörande 7 a kap 3 § vattenförvaltningsförordningen. I den nya föreslagna paragrafen framgår det att varje vattenmyndighet på ett lämpligt sätt ska informera de verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning om riskbedömningen av tillrinningsområdet. Frågan om vad som ska anses vara ett lämpligt sätt berörs inte närmare i utredningen varken i samband med författningskommentarerna i kap 23 eller under kap 10.4.4. Den föreslagna nya paragrafen 7 a kap 3 § vattenförvaltningsförordningen ingår inte i 7 a kap 7 § vattenförvaltningsförordningen där Havs- och vattenmyndighetens och SGU:s föreskriftsrätt tas upp. Vi bedömer att det vore lämpligt att Havs- och vattenmyndigheten och SGU ska få möjlighet att ta fram föreskrifter om hur det här informationsutbytet ska gå till och under vilka former. Tydliga förutsättningar för informationsutbytet hade gagnat både vattenmyndigheterna och vattenproducenterna.

Detta beslut har fattats av landshövding Peter Sandwall efter föredragning av Anna Carnelius. I beslutet har även länsråd Ylva Mannervik, avdelningschef Eva Brynolf och enhetschef Irene Bohman deltagit.

Handlingen är fastställd i Länsstyrelsens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd